

Zeytinburnu Davutpaşa'daki Patlamayla İlgili Olarak Bir Kez Değil, Bin Kez Daha Düşünülmelidir.

İnsanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamla birlikte, insan aktivitesini durdurarak kesintiye uğratan, toplumları etkileyen doğal, teknolojik veya insan yapısı kökenli olaylara **afet** denilmektedir.

Teknolojik veya insan yapımı kökenli bir olayın afet sonucunu doğurması için, insan yerleşmeleri üzerinde kayıplar meydana getirmesi ve insan faaliyetini önemli ölçüde etkilemesi gerekir. **Açıkçası afet bir olayın kendisi değil de doğurduğu sonuçlar olarak ifade edilmektedir.**

Zeytinburnu-Davutpaşa'da bir iş merkezinde ortaya çıkan patlamada şimdilik 23 yurttaşımızı kaybettik, 110'dan fazla insanımızda yaralandı.

Ana Kent Belediye Başkanı ve Zeytinburnu Belediye Başkanı'nın açıklamasına göre; patlamanın olduğu işyerinin ruhsatsız olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, bina da bulunan birçok işyerinin de ruhsatsız olduğu ifade edilmektedir. **Patlamanın olduğu binanın ruhsatsız olması bir yana; dünyanın hiçbir yerinde kent ortasında, birçok işyerinin bulunduğu bir yerde, girilmez ve çikılmaz sokakların bolca bulun-**

duğu bir alanda, birçok işyerinin bulunduğu bir bina ve bir katta; yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin imalatına izin verilmez, verilemez.

Açıkçası Zeytinburnu İlçesi, Davutpaşa semtinde ortaya çıkan afet nitelikli bu tür kayıplar, bilinen **afet kavramına** da uymamaktadır. Bilinmesi gerekir ki, teknolojik ve insan yapımı kökenli afetler zaman zaman ortaya çıkabilir. Fakat bu yapılar, planlı olan ve özel olarak seçilmiş bilinen yerlere yapılırlar.

Ayrıca, yapım kurallarına uygun olarak yapılırlar ve denetlenirler. Bu tür işyerlerinin çalışma izinleri de mutlaka vardır.

Oysa İstanbul, her düzeyde denetim dışında tutulan, haksız kazançta teslim edilen, kimi zaman mühendis ve mimarların, kimi zamanda yurttaşların suçlanarak "problemin ve sorumluluğun başkasına havale" edildiği bir kente dönüşmüştür.

Yanlış planlama, imar ve her alanda denetim eksikliğinin ortaya çıkardığı güvensiz yapılarda, hangi işlerin yapıldığını, işyerlerinin hangi amaçla kullanıldığını ne yazık ki

kentimizi yönetenler de bilmemektedir.

Kentimizde oluşturulan haksız imar kazançlarının önünü açık tutmak için; **Mühendis ve Mimar odalarında ki çağdaş ve bilimsel düşünen yönetimleri değiştirmek çabası içinde olmak yerine,** bizimle işbirliği yaparak söylenenleri dikkate alsalardı; bu tür üzücü sonuçlarla karşılaşmakta son derece az olurdu. Saygılarımızla. 31.01.2008

Cemal GÖKÇE

*İnşaat Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Başkanı*

DURUM TESPİT RAPORU

Yer : Türksan İşhanı Maltepe Mahallesi, Çiftahavuzlar Caddesi Zeytinburnu - Davutpaşa - İstanbul

Konu : Yukarıda adresi belirtilen yapı bünyesinde, 31.01.2008 tarihinde vuku bulan patlama sonuçlarının ikinci incelemesi

Genel Bilgiler:

31.01.2008 tarihinde meydana gelen patlamanın sonuçlarını görmek ve değerlendirmek amacıyla tarafımızdan yapılan ilk inceleme teşebbüsü, geniş güvenlik çemberi nedeniyle yarım kalmış, değerlendirmelerimiz yaklaşık 100m. mesafeden ve tek açıdan yapılan gözlemler ve fotoğraflarla sınırlı kalmıştı. Yapılan bu son inceleme, olayın meydana geldiği Türksan yapısına komşu "Prestij iş merkezi" aracılığıyla, infilak yaşamış yapının, komşu binaların ve çevrenin son durumunun gözlemlenmesi, fotoğraflanması ve yakın bölgede olayı yaşayanların beyanlarının alınması yoluyla tamamlanmıştır.

Kalıntılardan anlaşıldığı kadarı ile infilak yaşayan ve yıkılan yapı, Bodrum kat + zemin kat + 3 normal kat olmak üzere betonarme karkas

Resim-1

tarzda inşa edilmiş 5 katlı bir yapıdır. Yapıya kalıntılardan anlaşıldığı kadarı ile hafif çelik çatı ile örtülmüş yağma taşıyıcılı çatı katı eklenmiştir. **(Resim-1).**

Taban oturma alanı, cephesi yaklaşık 10m. derinliği yaklaşık 20m. olmak üzere yaklaşık 200 m² dir. Yapının, cepheden bakıldığında, sağ arka bölümünde 5m x 10m.lik bir bölümünün bodrum, zemin ve 1. katlarının ayakta kaldığı arta kalan tüm yapının yıkılmış ve moloz yığını halini almış olduğu görülmüştür. **(Resim-2)**

Resim-2

Yapının taşıyıcı sistem elemanlarına ait donatının, Türk Standartlarında BÇI (S220) olarak tabir edilen düz demir olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte resimlerden görüleceği üzere taşıyıcı sistem elemanlarında kullanılan donatının, betonun kalitesiz ve geçirimli olması nedeni ile korozyona uğradığı bina genelinde gözlenmiştir. **(Resim-3)**

Resim-3

Etriye aralıklarının ise yönetmelik dışında sıklaştırma olmadan 25 cm. civarında olduğu tespit edilmiştir. **(Resim-4)**

Resim-4

Mevcut yapıda malzeme incelendiğinde, bina genelinde beton kalitesinin farklılık gösterdiği, beton içerisinde malzemenin dağılımının kötü olduğu, beton için kullanılan malzemenin işlenmeden kullanıldığı gözlenmiştir. Ayrıca betonun kütle olarak değil un gibi dağılmasından malzeme karışımının ve bakımının iyi yapılmadığı anlaşıyor. **(Resim-5)**

Resim-5

Yapıda enkaz kaldırma çalışmaları halen devam ettiğinden beton numunesi alınamamıştır. **(Resim-6)**

Resim-6

Resim-7

Resim-8

Yapı iki taraftan bitişik, bir taraftan prestij iş merkezine neredeyse sıfır mesafede inşa edilmiştir. Yapıya, karşı cephede mevcut yapı sırasına hizmet eden tek şeritli bir yoldan bölme duvarı ile ayrılmış benzer tek şeritli bir yoldan ulaşılmaktadır. Her iki yol Türksan yapısı önünde birleşerek 90 derecelik bir açı ile ana caddeye bağlanmaktadır. **(Resim-7) (Resim-8)**

Resim-10

Resim-9

İnfilak çevre yapılarda da etkisini göstermiş incelemenin yapıldığı Prestij İş Merkezi'nin Türksan binasına komşu cephesindeki taşıyıcı kirişlerinde ve bir kolonda kesme çatlaklarına yol açmıştır. **(Resim-9)**

Prestij İş Merkezi yapısı içinde faaliyet gösteren pek çok işyerinde duvar ve doğramalarda ağır hasarlar görülmüştür. **(Resim-10)**

Yapı içinde mevcut taşıtların hurdaya dönmüş olduğu ve kullanılmaz hale geldiği gözlemlenmiştir. **(Resim-11)**

İçine girilemeyen fakat gözlemlenebilen diğer komşu yan ve karşı binalarda da benzer hasarlar fazlası ile mevcuttur.

Prestij iş merkezi çalışanından alınan bilgiye göre, 2. katta oluşan ilk patlama ve yangından yaklaşık 5 dakika sonrasında, asıl yıkıcı patlama yapının üçüncü katında meydana gelmiştir.

Resim-11

Değerlendirme:

23 cana malolan, yaklaşık yüzü aşkın yaralıya ve pek çok maddi hasara yol açan bu olay, ağır ihmalin, denetimsizliğin ve çarpık yapılaşmanın sonucu olarak karşımıza çıkmıştır. İstenen, bu tür kazaların olmaması ve bunun için gereken önlemlerin alınmasıdır. Bunu için, Bu tür imalatların yapıldığı mekanların, başka bir yapıya zarar vermeyecek mesafede konuşlandırılması gerekir. Yapının ve çatı örtüsünün, kaza anında yapıyı ve çevreyi en az miktarda etkileyecek ve basıncı absorbe edecek şekilde bağımsız ve tek katlı olarak yapılması zorunludur. Ayrıca bu tür yapılar için yayınlanmış tüzük ve yönetmeliklerin dikkate alınarak gereken önlemlerin alınmış olması gerekmektedir.

Söz konusu olayda bu hususların hiçbirisi yoktur. Yapılar iç içedir. Patlamaya yol açan yapı ile komşu Prestij İş Merkezi bağımsız cephelere sahip olmalarına rağmen neredeyse bitişik gibidir. İtfaiye ve sağlık hizmetlerinin ulaşımı neredeyse olanaksızdır. Tüm bu olumsuzluklar sonucu istenmeyen bu olay meydana gelmiştir.

HASAN SULA, İnş. Y. Müh.

Oda Sicil No: 5327

METE YILDIZ, İnş. Müh.

Oda Sicil No: 58956

EBRU SIR, İnş. Müh.

Oda Sicil No: 52439